

International Journal of Languages' Education and Teaching
Volume 10, Issue 4, December 2022, p. 194-209

Received	Reviewed	Published	Doi Number
27.09.2022	26.11.2022	30.12.2022	10.29228/ijlet.64765

**An Evaluation on the Levels of Foreign Students' Understanding of
Turkish Cultural Elements in Texts**

Sadık Ahmet ÇETİN¹

ABSTRACT

The aim of this research is to determine the level of understanding of the Turkish cultural elements in the texts and the factors affecting it. The research was carried out in the qualitative research method. The study group consisted of 30 foreign students studying at Başkent University TÖMER. These students are at B2 level. The data of the research were collected with a semi-structured interview form. In the research, 8 questions were asked to the students about the Turkish cultural elements they encountered in the texts. Content analysis was used in the analysis of the data. As a result of the analysis of the data, the level of understanding of the Turkish cultural elements encountered by the students in the texts was as follows, from the lowest to the highest: "Items related to geography, institution and place; literature, art and music; linguistic; daily life; interpersonal relationships; customs and traditions; values; religion and belief. Elements that are generally problematic in understanding are related to geography, institution and space; with literature, art and music; can be counted as linguistic elements. There is generally no problem in understanding the other elements. When we look at the situations that are effective in understanding the cultural elements, many elements of those who have the same origin with the Turks and live in close geographies; It has been determined that those who have common beliefs with Turks do not have problems in understanding religion and beliefs related elements, values and elements. Those who have difficulties in understanding cultural elements are those who have different cultures and live in distant geographies. Although some of the students have the same or similar culture with the Turks and live in nearby geographies, the lack of knowledge of these students about their cultural heritage causes them to have problems in understanding these elements.

Key Words: Culture, cultural elements, understanding, teaching Turkish to foreigners.

**Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Metinlerdeki Türk Kültür Öğelerini
Anlama Düzeyleri Üzerine Bir Değerlendirme**

ÖZET

Bu araştırmanın amacı metinlerde yer alan Türk kültür öğelerinin anlaşılma düzeyini ve bunu etkileyen unsurları tespit etmektir. Araştırma nitel araştırma yönteminde gerçekleştirilmiştir. Çalışma grubu Başkent Üniversitesi TÖMER'de eğitim gören 30 yabancı uyruklu öğrenciden oluşturulmuştur. Bu öğrenciler B2 seviyesindedir. Araştırmanın verileri yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. Araştırmada öğrencilere metinlerde karşılaştıkları Türk kültür öğeleriyle ilgili 8 soru yöneltilmiştir. Verilerin analizinde içerik analizi kullanılmıştır. Verilerin analizi sonucunda öğrencilerin metinlerde karşılaştıkları Türk kültür öğelerini anlama düzeyleri en azdan en fazlaya doğru sırasıyla şu şekilde olmuştur: "Coğrafya, kurum ve mekânla ilgili öğeler; edebiyat, sanat ve müzikle ilgili öğeler; dille ilgili öğeler; günlük yaşamla ilgili öğeler; kişiler arası ilişkilerle ilgili öğeler; örf ve âdetlerle ilgili öğeler; değerlerle ilgili öğeler; din ve inançla ilgili öğeler" dir. Anlaşılmasında genel olarak problem olan öğeler coğrafya, kurum ve mekânla; edebiyat, sanat ve müzikle; dille ilgili öğeler olarak sayılabilir. Diğer öğelerin anlaşılmasında genel olarak sorun yoktur. Kültür öğelerinin anlaşılmasında etkili olan durumlara bakıldığında ise genel olarak Türklerle aynı kökene sahip olan ve yakın coğrafyalarda yaşayanların birçok öğeyi; Türklerle ortak inançlara sahip olanların din ve inançlar ilgili öğeler ve değerlerle öğeleri anlamada sorun yaşamadığı tespit edilmiştir. Kültürel öğeleri anlamakta zorlananlar genel olarak farklı kültürlerle sahip olanlar ve uzak coğrafyalarda yaşamalardır. Öğrencilerin bazıları

¹ Öğr. Gör. Dr., Başkent Üniversitesi, BÜDAM, Ankara / TÜRKİYE, sadikahmetcetin@gmail.com, ORCID: 0000-0002-1858-6914

Türklerle aynı ve benzer kültüre sahip olmasına ve yakın coğrafyalarda yaşamasına rağmen bu öğrencilerin kültür unsurlarıyla ilgili bilgi eksiklikleri onların bu öğeleri anlama konusunda sorun yaşamalarına neden olmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kültür, kültür öğeleri, anlama, yabancılara Türkçe öğretimi.

Giriş

Dil insanların duygu, düşünce, ilgi, istek ve ihtiyaçlarını aktarmaları için kullandıkları iletişim aracıdır. Dil bu yönüyle bir insanın birbirleriyle etkileşim kurmasını sağlar. Dilin bu özelliği onu insanlar için zaruri ve vazgeçilemez bir unsur konumuna getirir. Dolayısıyla dili kullanmayan bir insanın o toplumda yaşamını sürdürmesi mümkün olmayacak bir durumdur. Bir dilin kullanıcıları o toplumun kendi mensupları olmakla birlikte farklı toplumdaki kişilerde o dili öğrenip kullanabilir. Bu durum o dilin yabancı dil olarak öğretimi olarak ifade edilir. Yabancı dil öğretiminde dünyada özellikle yaygın kullanıma sahip diller öne çıkmaktadır. Bu dillerden biri de Türkçedir. Yabancılara Türkçe öğretiminin tarihinde her dönemde Türkçe öğrenmek isteyen farklı farklı topluluklar olmuştur (Çetin ve Gülmez, 2020: 58). Türkiye özellikle tarihi ve kültürel anlamda ilişkili olduğu ülke öğrencilerinin eğitim görmek istediği ülkelerin başında gelmektedir (Yıldırım ve Köksal, 2017). Günümüzde de Türkçe öğrenmeye ilgi artarak devam etmektedir.

Dil öğretimi çok kapsamlı ve zor bir süreçtir. Dil öğrenilirken aynı zamanda bir toplumun dünya görüşü, sanat anlayışı, değer algısı vb. pek çok şey öğrenilebilir (Altunbay, 2019). Dolayısıyla dil öğretimini basit bir durum olarak görmemek gerekmektedir. Dil öğrenme sürecinde o toplumla ilgili öğrenilen unsurlardan biri de toplumun sahip olduğu kültürdür. Yeni bir dil öğrenmek demek aynı zamanda yeni bir kültürü tanımaya ve anlamaya çalışmak demektir (Kalfa, 2020: 115). Kültür bir toplumun geçmişten günümüze getirdiği yaşam şekli, iletişim kurma şekli, davranışları, yeme-içme alışkanlıkları, eğlenme alışkanlıkları ve giyinme alışkanlıkları vb. olarak ifade edilebilir. Açıkçası kültür bir topluma kimlik veren bir unsurdur. Hedef dilin kültürünün dil ile öğretilmesi sayesinde dil öğrenmede başarının sağlanacağı, hedef dili anlamının artacağı ve hedef dilde yeterli olunacağı belirtilmektedir (Nault, 2006). Dolayısıyla kültür dil öğretiminde önemli bir yer işlevi yerine getirmektedir.

Kültürel öğelerin bazıları birden fazla ülkenin ortak unsuru olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu unsurların birden çok ülke tarafından paylaşılması farklı toplumların birbirleriyle kurdukları etkileşimler neticesinden gerçekleşmektedir. Toplumlar ticaret, göçler, savaşlar, din vb. ilişkilerle kültürel etkileşimler kurmaktadır. Bu durumlar ortak kodların paylaşılmasını sağlamaktadır. Farklı toplumların birlikte yaşadığı bölgelerde ve iki toplum arasında temasın olduğu bölgelerde kültürlerarası etkileşim söz konusudur. Doğrudan ya da dolaylı olarak gerçekleşen bu etkilenmede azınlığın çoğunluğa çoğunluğun da azınlığa uyumu söz konusudur (Aydın, 2020: 25). Dolayısıyla bu etkilenme iki yönlüdür. Kültür alışverişi etkileşim hâlinde olan toplumlar için kaçınılmaz bir sonuçtur. Kültürel etkileşim, toplumların belleğinde ve günlük hayatlarında derinleşerek kalıcılık kazanır ve daha sonra zamanla nesilden nesile aktarılır (Kardaş, 2020). Kültürlerarası etkileşim beraberinde kültürlerarası iletişimi de getirmektedir. Etkileşim kuran topluluklar iletişim de kurmaktadır. Farklı kültürlerden insanların etkileşimleriyle birbirlerine mesaj göndermeleri, mesajı almaları ve mesajdan anlam yaratma çabaları kültürlerarası iletişim kapsamında ele alınmaktadır (Özdemir, 2011: 29). Kültürlerarası iletişim farklı kültürlerle üye insanların kendilerine yabancı olanı fark etmesi, onu

anlaması, farklılığına saygıyı öncelemeyle başlayan öğrenilebilir bir süreçtir (Aydın, 2020: 26). Dolayısıyla kültürlerarası iletişim kurmada mesajdan anlam çıkarma önemli bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kültürel öğeler hayatın her alanını etkilediği gibi toplumun dilini de büyük oranda etkilemiştir. Dile ait en küçük yapılarda bile o toplumun ait olduğu kültürel kodları görmek mümkündür. Kültürel unsurlar dilin en küçük birimleri olan fonemlerden söz öbeklerine, söz öbeklerinden cümleye kadar dilin bütün yapısal ve anlamsal boyutlarında varlığını hissettirir (Temur ve Altınkaya Duman, 2020: 123). Gelenekler, törenler, akrabalık ilişkileri bir toplumun dilinde kolayca görülebilir (Dağabakan, 2006). Sadece toplumun dili incelenerek o toplumun kültürü hakkında birçok bilgi edinilebilir. Dolayısıyla dilin öğrenilmesi aynı zamanda o dilin ait olduğu kültürün de öğrenilmesi anlamına gelmektedir. Yeni bir dil öğrenmek demek aynı zamanda yeni bir kültürü tanımaya ve anlamaya çalışmak demektir (Kalfa, 2020: 115). Dil ile kültürün iç içe geçmiş iki kavram olduğu söylenebilir. O hâlde dil öğretimiyle aynı zamanda kültür aktarımı yapılmaktadır.

Kültür aktarımı bir toplumun düşünce yapısını kavramayı, o toplumun yaşam biçimi hakkında fikir edinmeyi gerektirir (Altunbay, 2019). Bir toplumun kendi bireyleri kültürünü doğal olarak öğrenirler. Birey içinde bulunduğu toplumun kültürünü duyarak, yaşayarak ve görerek öğrenir (Kalfa, 2020: 116). Fakat bu durum yabancılar için böyle değildir. Yabancılar kültürel kodların kasıtlı şekilde öğretilmesi gerekir. Bu süreçte kültür öğelerinin öğretiminin yapılması aynı zamanda dil öğrenme sürecinde bireylerin o dili tam olarak öğrenmeleri açısından çok önemlidir. Dil öğrenenler o dilin konuşulduğu yer hakkında ve o dili konuşan toplumun kültürü hakkında bilgi sahibi olmadıklarında o dili öğrenmeleri bir ölçüde mümkün görünmemektedir (Yüce ve Koçer, 2014). Dolayısıyla dil öğretim sürecinde kültürün önemi yadsınamayacak kadar fazladır.

Dil öğrenenlerin hedef dilin kültürel öğelerle ilgili bilgi seviyeleri onların bu unsurları anlayabilmeleri için çok önemlidir. Dil öğrenenler bu unsurlarla sözlü ve yazılı dilde karşılaşabilir. Özellikle hedef dildeki metinlerde kültür aktarımı yapmak için bu öğelere sıkça yer verilmektedir. Dildeki özellikle somut olmayan kültür öğelerinden olan mecazlar, kinayeli anlatımlar, bazı kavramlar, atasözleri, deyimler, kalıp sözler ve kültürle yoğrulmuş diğer sözlerde sadece kelimelerin anlamının bilinmesiyle bu sözlerle ne anlatılmak istendiği anlaşılabilir. Bazı deyimlerde, deyimini oluşturan sözcükler çeşitli anlam aktarımı olaylarının etkisiyle kendi anlamlarından sıyrılmakta ve deyimini oluşturan sözcüklerle hiçbir ilişkisi bulunmamaktadır (Barutçu ve Açık, 2018). Dolayısıyla bu gibi unsurları anlayabilmek için toplumun sahip olduğu kültürel öğelerin de bilinmesi gerekir. Kültürün öğrenilmesiyle öğrenciler metinleri ve söylenenleri doğru anlayacak, bağlama uygun bir davranış geliştirebileceklerdir (Demir, 2020: 57). Bu durum hedef dilin kültürel kodlarının okuma metinlerinin anlaşılmasında önemli bir işlevi olduğunu ortaya çıkarmaktadır. Dolayısıyla kültür öğretimi öğrencinin metinlerde veya söylemlerdeki örtük kalıpları tanımasına yardım etmelidir (Altmayer, 2007: 18). Yabancı öğrencilerin metinlerde karşılaştıkları Türk kültürüyle ilgili öğeler onların metinleri anlamalarına olumlu veya olumsuz etki edebilmektedir. Ayrıca bazı kültürel öğeler yanlış anlaşılmalara da neden olabilmektedir. Dolayısıyla bir dile ait unsurları tam olarak anlayabilmek için o dilin ait olduğu kültür unsurlarıyla ilgili yeterli düzeyde bilgi sahibi olunması gerekir.

Kültürel öğelerin bir toplumun hafızasını oluşturması, nesilden nesile bazılarının sözlü, bazılarının örtük şekilde aktarılması ve bunun sonucu olarak bu unsurların toplumun dilini büyük oranda etkilemesi nedeniyle dil öğretiminde kültürel kodlar çok önemli bir yere sahiptir. Dil öğrenmedeki amaç kelimelere, deyimlere, hatta edebî eserlere yüklenmiş kültürel anlam birimlerini anlamaktır (Açık, 2020:

91). Öğrencilerin kültürel örüntüyü anlam, köken ve karşılıklı ilişki açısından daha geniş kültürel bağlamda kavraması gerekir (Aydın, 2020: 46). Yabancı bir dil öğrenme uğraşı aynı zamanda yabancı bir kültürü de anlama /tanıma uğraşı demektir (Boylu, 2014). Dolayısıyla sözlü ve yazılı dildeki kültürel yapıların anlaşılmasının önemli olduğu görülmektedir. Yabancıların kültürle ilgili yeterliliklerinin dil öğrenme sürecinde önemi ortadayken onların bu öğeleri anlamada yaşadıklarının ve bu duruma etkisi olan unsurların açığa kavuşturulmaması nedeniyle bu konuyla ilgili bir eksiklik söz konusudur. Bu eksikliklerden hareketle bu araştırmanın yapılmasına karar verilmiştir.

Bu araştırmanın amacı metinlerde yer alan Türk kültür öğelerinin anlaşılma düzeyini ve bunu etkileyen unsurları tespit etmektir.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma nitel bir araştırmadır. Nitel araştırma gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamında gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlanabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2013: 45). Çalışmanın bütün aşamaları nitel araştırmanın doğasına uygun bir şekilde gerçekleştirilmiştir.

Çalışma Grubu

2021-2022 eğitim öğretim yılında Başkent Üniversitesinde TÖMER’de eğitim gören 30 yabancı uyruklu öğrenci çalışma grubu olarak belirlenmiştir. Bu öğrenciler bölümlerine başlamadan Türkçe yeterliliğini sağlamak için eğitim almaktadır. Öğrencilerde kız erkek dengesi gözetilmiştir. Öğrenciler dil seviyesi olarak orta düzeyde (B2) seviyesindedir. Çalışmaya katılan öğrencilerin hangi ülkeden geldiğine bakıldığında öğrenciler Makedonya, Mısır, Filistin, Yemen, Kazakistan, Özbekistan, Tacikistan, Pakistan, İran, Endonezya, Sri Lanka, Etiyopyalı, Somalî’den gelmiştir. Öğrencilerin milletlerine bakıldığında Fars, Azeri, Kazak, Özbek, Arap, Somalili, Sri Lankalı, Endonezyalı, Etiyopyalı, Pakistanlı, Tacik’tir.

Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada yabancı uyruklu öğrencilerin Türk kültür öğelerinin anlaşılma düzeyini tespit etmek için 8 sorudan oluşan bir görüşme formu hazırlanmıştır. Soruların hazırlanması sürecinde daha önce kültürel öğelerle ilgili yapılan birçok çalışma (Dündar ve Açık, 2021; Mert, Albayrak ve Serin, 2013; Mutlu ve Set, 2020; Okur ve Keskin, 2013; TELC, 2013) incelenmiştir. Sorular bu çalışmalardan yararlanılarak oluşturulmuştur. Daha sonra sorular Türkçe öğrenen yabancı bir grup öğrenci üzerinde denenmiştir. Öğrencilerden gelen dönütlerle sorulara son şekli verilmiştir. Öğrencilere yöneltilen sorular şunlardır: “Metinlerde karşılaştığınız dille ilgili; günlük yaşamla ilgili; kişiler arası ilişkilerle ilgili; din ve inançlarla ilgili; edebiyat, sanat ve müzikle ilgili; örf ve âdetlerle ilgili; değerlerle ilgili; coğrafya, kurum ve mekânla ilgili Türk kültür öğelerini anlayabiliyor musunuz?”

Verilerin Toplanması

Araştırmanın yapılması için öncelikle Başkent Üniversitesi Etik Kurul’ dan izinler alınmıştır. Daha sonra alınan izinlerle birlikte öğrencilerin uygun olduğu bir saatte öğrencilerle görüşmeler yapılmıştır. Veriler 2021-2022 eğitim öğretim yılında Başkent Üniversitesinde eğitim gören 30 yabancı uyruklu öğrenciden

alınmıştır. Bu araştırmada verilerin toplandığı öğrencilerin tümü çalışmaya gönüllü olarak katılmıştır. Görüşmelerde öğrencilere Türk kültür öğeleriyle ilgili sorular yöneltilmiş ve onlardan bunlarla ilgili detaylı cevaplar alınmıştır.

Öğrencilerin metinlerde karşılaştıkları Türk kültür öğeleriyle ilgili bir görüşme yapılacağı için öğrencilere her kültürel öge için ayrı olarak Yunus Emre Enstitüsü Türkçe öğretim seti ders kitabından örnek metinler getirilmiştir. Öğrenciler öncelikle bu metinleri incelemişlerdir. Bununla birlikte her kültürel öge için açıklayıcı örnekler de öğrencilere incelenmiştir. Bu şekilde öğrencilerin çalışmanın kapsamını ve içeriğini anlamaları sağlanmıştır. Daha sonra görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

Verilerin Analizi

Verilerin analizinde içerik analizi kullanılmıştır. Verilerin analizinde öğrencilerin görüşme formunda sorulara verdikleri yanıtlar her kültürel öge başlığında listelenmiştir. Öğrencilerin cevaplarından hareketle temalar ve kodlar oluşturulmuştur. Ayrıca öğrencilerin sorulara verdikleri yanıtların onların ülkeleriyle, milletleriyle ve konuştukları ana dilleriyle herhangi bir ilişkisi olup olmadığı incelenmiştir.

Bulgular

1. Dille ilgili kültür öğelerinin bulguları

Bu bölümde yabancı öğrencilerin metinlerde karşılaştığı dille ilgili Türk kültür öğelerini anlama düzeylerine dair bulgular verilmiştir.

Tablo 1. Dille ilgili Türk kültür öğelerine dair görüşler

Öğrenci Görüşleri	Öğrenciler	f
1. Anlamakta zorlanmıyorum.	Ö2-Ö3-Ö4-Ö5-Ö8-Ö10-Ö11-Ö12-Ö13-Ö14-Ö19-Ö23-Ö24-Ö25-Ö26-Ö30	16
2. Anlamakta bazen zorlanıyorum.	Ö1-Ö9-Ö17-Ö27	4
3. Anlamakta zorlanıyorum.	Ö6-Ö7-Ö15-Ö16-Ö18-Ö20-Ö21-Ö22-Ö28-Ö29	10

Tabloda yabancı öğrencilerin metinlerde karşılaştıkları dille ilgili kültür öğelerini anlama düzeyleriyle ilgili görüşleri verilmiştir. Tabloda öğrencilerden metinlerdeki dille ilgili Türk kültür öğelerini anlamakta zorlanmayan 16; anlamakta bazen zorlanan 4; anlamakta zorlanan 10 öğrenci vardır.

Dille ilgili öğeleri anlamakta zorlanmayan bir öğrenci “Metinlerde karşılaştığımız akraba, deyimler, atasözleri aynı gibi benim için garip olmadı. (Ö24)”; bazen anlamakta zorlanan bir öğrenci “Bana göre bazen akraba isimleri gerçek manasının dışında başka manaları var. O yüzden Türk ilişkileri bildiğimiz metni anlamamızı etkiliyor. Ve Türkler akraba isimlerini fazla kullandığı için çok samimi davranıyorlar. Bu ilişkileri anlıyorum. Bu yüzden ara sıra anlıyorum. (Ö17)”; anlamakta zorlanan bir öğrenci “Evet etkiliyor. Deyimler, atasözleri metinleri zor oluyor. Bu yüzden anlamıyorum. (Ö20)” şeklinde görüş belirtmiştir. Bu bulgular dille ilgili Türk kültür öğelerinin anlaşılmasına bazı durumların etkisi olduğunu göstermektedir.

Bu öğeleri anlamakta zorlanmayan öğrenciler “Dille ilgili öğelerin onların kültüründe aynı, bezer, kolay ve tahmin edilebilir olduğunu” belirtmiştir. Bu öğelerin kendi kültürlerindeki öğelerle aynı olduğunu belirtenlerin Kazakistanlı, Özbekistanlı ve İran Azeri’si; benzer olduğunu belirtenlerin İranlı; kolay ve tahmin edilebilir olduğunu belirtenin Yemenli olduğu görülmektedir. Bu öğrenciler arasında bir öğrenci Somalilidir.

Bu ögeleri bazen anlamakta zorlanan öğrenciler “Dille ilgili ögelerin kendi kültürlerinden biraz farklı olduğunu ve bunlarla ilgili bilgilerinin az olduğunu” belirtmiştir. Bu öğrencilerin Makedonyalı, Kazakistanlı, İranlı ve İran Azerilerinden olduğu görülmektedir.

Bu ögeleri anlamakta zorlanan öğrenciler “Dille ilgili ögelerin kendi kültürlerinden farklı olduğunu ve bunlarla ilgili bilgilerinin olmadığını” belirtmiştir. Bu öğrencilerin Mısırlı, Filistinli, Endonezyalı, Sri Lankalı Filistin, Özbekistan, Etiyopya, Tacikistan, İranlı oldukları görülmektedir.

2. Günlük yaşamla ilgili kültür öğelerinin bulguları

Bu bölümde yabancı öğrencilerin metinlerde karşılaştığı günlük yaşamla ilgili Türk kültür öğelerini anlama düzeylerine dair bulgular verilmiştir.

Tablo 2. Günlük yaşamla ilgili Türk kültür öğelerine dair görüşler

Öğrenci Görüşleri	Öğrenciler	f
1. Anlamakta zorlanmıyorum.	Ö1-Ö2-Ö3-Ö4-Ö5-Ö6-Ö7-Ö8-Ö9-Ö11-Ö12-Ö14-Ö17-Ö18-Ö21-Ö26-Ö28-Ö29-Ö30	19
2. Anlamakta bazen zorlanıyorum.	Ö15-Ö16-Ö23-Ö25-Ö27	5
3. Anlamakta zorlanıyorum.	Ö10-Ö13-Ö19-Ö20-Ö22-Ö24	6

Tabloda yabancı öğrencilerin metinlerde karşılaştıkları günlük yaşamla ilgili kültür öğelerini anlama düzeyleriyle ilgili görüşleri verilmiştir. Tabloda öğrencilerden metinlerdeki günlük yaşamla ilgili Türk kültür öğelerini anlamakta zorlanmayan 19; anlamakta bazen zorlanan 5; anlamakta zorlanan 6 öğrenci vardır.

Günlük yaşamla ilgili ögeleri anlamakta zorlanmayan bir öğrenci “Günlük yaşamla ilgili ögeler metni anlamamı etkilemiyor çünkü Kazak ve Türk kültürleri birbirine benziyor. Bu sebeple ben metinlerde de hayatta da hiç sıkıntıyla karşılaşmıyorum. (Ö12)”; bazen anlamakta zorlanan bir öğrenci “Günlük yaşamla ilgili kültür öğeleri sadece yemek konusunda zorlanıyorum. (Ö27)”; anlamakta zorlanan bir öğrenci “Etkiliyor çünkü bizden Türkiye farklı alışkanlıklar ve yemekler var. Türkiye Ortadoğu ülke olarak başka ifade bize veriyor. O zaman biraz alışmamız lazım. Mesela nasıl burada insan davranıyorlar. Bizden biraz farklı daha soğukmuş. (Ö22)” şeklinde görüş belirtmiştir. Bu bulgular günlük yaşamla ilgili Türk kültür öğelerinin anlaşılmasına bazı durumların etkisi olduğunu göstermektedir.

Bu ögeleri anlamakta zorlanmayan öğrenciler “Günlük yaşamla ilgili ögelerin onların kültüründe aynı, bezer, kolay ve tahmin edilebilir olduğunu” belirtmiştir. Bu öğelerin kendi kültürlerindeki öğelerle aynı olduğunu belirtenlerin Kazakistanlı, Özbekistanlı ve İran Azeri’si; benzer olduğunu belirtenlerin Makedonyalı, İranlı ve Filistinli; kolay ve tahmin edilebilir olduğunu belirtenlerin Mısırlı, İranlı, Tacikistanlı, Sri Lankalı olduğu görülmektedir.

Bu ögeleri bazen anlamakta zorlanan öğrenciler “Günlük yaşamla ilgili ögelerin kendi kültürlerinden biraz farklı olduğunu ve bunlarla ilgili bilgilerinin az olduğunu” belirtmiştir. Bu öğrencilerin Endonezyalı, İranlı, Yemenli, Özbekistanlı olduğu görülmektedir.

Bu ögeleri anlamakta zorlanan öğrenciler “Günlük yaşamla ilgili ögelerin kendi kültürlerinden farklı olduğunu ve bunlarla ilgili bilgilerinin olmadığını” belirtmiştir. Bu öğrencilerin Kazakistanlı, Özbekistanlı, Pakistanlı, Etiyopyalı, Endonezyalı, Somalili olduğu görülmektedir.

3. Kişiler arası ilişkilerle ilgili kültür öğelerinin bulguları

Bu bölümde yabancı öğrencilerin metinlerde karşılaştığı kişiler arası ilişkilerle ilgili Türk kültür öğelerini anlama düzeylerine dair bulgular verilmiştir.

Tablo 3. Kişiler arası ilişkilerle ilgili Türk kültür öğelerine dair görüşler

Öğrenci Görüşleri	Öğrenciler	f
1. Anlamakta zorlanmıyorum.	Ö1-Ö2-Ö3-Ö4-Ö5-Ö7-Ö8-Ö9-Ö10-Ö11-Ö12-Ö15-Ö19-Ö22-Ö23-Ö25-Ö26-Ö27-Ö28-Ö29-Ö30	21
2. Anlamakta bazen zorlanıyorum.	Ö6-Ö16-Ö17	3
3. Anlamakta zorlanıyorum.	Ö14-Ö18-Ö20-Ö21-Ö24	6

Tabloda yabancı öğrencilerin metinlerde karşılaştıkları kişiler arası ilişkilerle ilgili kültür öğelerini anlama düzeyleriyle ilgili görüşleri verilmiştir. Tabloda öğrencilerden metinlerdeki kişiler arası ilişkilerle ilgili Türk kültür öğelerini anlamakta zorlanmayan 21; anlamakta bazen zorlanan 3; anlamakta zorlanan 6 öğrenci vardır.

Kişiler arası ilişkilerle öğeleri anlamakta zorlanmayan bir öğrenci “Kişiler arası ilişkiler kültürü benim kültürüme benziyor ve hareketler misafirperver geliyor. (Ö9)”; bazen anlamakta zorlanan bir öğrenci “Metinlerde karşılaştığım kişiler arası ilişkilerle ilgili tabirleri anlamamı çok etkilemiyor. Ama bu konu hakkındaki kültürle alakalı şeyler biraz zorlanıyorum. Bunun nedenleri Türk olamadığım ve yepyeni bir kültür hakkında öğrendiğim için. (Ö6)”; anlamakta zorlanan bir öğrenci “Evet zor oluyor. Yani metne ve kültürü bilmediğimiz için zorlanıyoruz. O anda hocalar bize anlatacak ne olduğunu. (Ö18)” şeklinde görüş belirtmiştir. Bu bulgular kişiler arası ilişkilerle ilgili Türk kültür öğelerinin anlaşılmasına bazı durumların etkisi olduğunu göstermektedir.

Bu öğeleri anlamakta zorlanmayan öğrenciler “Kişiler arası ilişkilerle ilgili öğelerin onların kültüründe aynı, bezer, kolay ve tahmin edilebilir olduğunu” belirtmiştir. Bu öğelerin kendi kültürlerindeki öğelerle aynı olduğunu belirtenlerin Makedonyalı, İran Azeri’si, Kazakistanlı, İranlı; benzer olduğunu belirtenlerin İranlı, Filistinli, Kazakistanlı, Pakistanlı, Endonezyalı; kolay ve tahmin edilebilir olduğunu belirtenlerin İranlı, Kazakistanlı, Endonezyalı, Yemenli, Özbekistanlı, Filistinli, Sri Lankalı ve İran Azeri’si olduğu görülmektedir.

Bu öğeleri bazen anlamakta zorlanan öğrenciler “Kişiler arası ilişkilerle ilgili öğelerin kendi kültürlerinden biraz farklı olduğunu ve bunlarla ilgili bilgilerinin az olduğunu” belirtmiştir. Bu öğrencilerin Mısırlı ve İranlı olduğu görülmektedir.

Bu öğeleri anlamakta zorlanan öğrenciler “Kişiler arası ilişkilerle ilgili öğelerin kendi kültürlerinden farklı olduğunu ve bunlarla ilgili bilgilerinin olduğunu” belirtmiştir. Bu öğrencilerin İranlı, Tacikistanlı, Etiyopyalı, Özbekistanlı ve Somalili olduğu görülmektedir.

4. Din ve inançla ilgili kültür öğelerinin bulguları

Bu bölümde yabancı öğrencilerin metinlerde karşılaştığı din ve inançla ilgili Türk kültür öğelerini anlama düzeylerine dair bulgular verilmiştir.

Tablo 4. Din ve inançla ilgili Türk kültür öğelerine dair görüşler

Öğrenci Görüşleri	Öğrenciler	f
1. Anlamakta zorlanmıyorum.	Ö1-Ö2-Ö3-Ö4-Ö5-Ö6-Ö8-Ö9-Ö10-Ö11-Ö12-Ö14-Ö16-Ö17-Ö21-Ö22-Ö23-Ö25-Ö26-Ö27-Ö28-Ö29-Ö30	23

2. Anlamakta bazen zorlanıyorum.	Ö7-Ö13-Ö15	3
3. Anlamakta zorlanıyorum.	Ö18-Ö19-Ö20-Ö24	4

Tabloda yabancı öğrencilerin metinlerde karşılaştıkları din ve inançla ilgili kültür öğelerini anlama düzeyleriyle ilgili görüşleri verilmiştir. Tabloda öğrencilerden metinlerdeki din ve inançla ilgili Türk kültür öğelerini anlamakta zorlanmayan 23; anlamakta bazen zorlanan 3; anlamakta zorlanan 4 öğrenci vardır.

Din ve inançlarla ilgili öğeleri anlamakta zorlanmayan bir öğrenci “Din ve inançla ilgili Türk kültür öğeleri de etkilemiyor çünkü benim ülkemde de aynı olduğu için zorlanmıyorum. (Ö11)”; bazen anlamakta zorlanan bir öğrenci “Evet ama bazen çünkü Endonezya ve Türkiye inançlar neredeyse aynı. Farklı şey mesela C1 kitabı Hıdırellez hakkında bir metin var ama hiçbir şey bilmiyorum. (Ö15)”; anlamakta zorlanan bir öğrenci “Metinlerde karşılaştığımız din inanışlarla ilgili Türk kültür anlamıyorum. Benim için garip mesela kapı eşiğine oturmak garip bir şey zor oluyor. (Ö24)” şeklinde görüş belirtmiştir. Bu bulgular din ve inançla ilgili Türk kültür öğelerinin anlaşılmasına bazı durumların etkisi olduğunu göstermektedir.

Bu öğeleri anlamakta zorlanmayan öğrenciler “Din ve inançla ilgili öğelerin onların kültüründe aynı, bezer, kolay ve tahmin edilebilir olduğunu” belirtmiştir. Bu öğelerin kendi kültürlerindeki öğelerle aynı olduğunu belirtenlerin İranlı, Kazakistanlı, Yemenli, Özbekistanlı, İran Azeri’si; benzer olduğunu belirtenlerin Makedonyalı, İranlı, İran Azeri’si, Mısırlı, Kazakistanlı, Endonezyalı, Filistinli; kolay ve tahmin edilebilir olduğunu belirtenlerin İranlı, Özbekistanlı, Sri Lankalı olduğu görülmektedir.

Bu öğeleri bazen anlamakta öğrenciler “Din ve inançla ilgili öğelerin kendi kültürlerinden biraz farklı olduğunu ve bunlarla ilgili bilgilerinin az olduğunu” belirtmiştir. Bu öğrencilerin Filistinli, Özbekistanlı, Endonezyalı olduğu görülmektedir.

Bu öğeleri anlamakta zorlanan öğrenciler “Din ve inançla ilgili öğelerin kendi kültürlerinden farklı olduğunu ve bunlarla ilgili bilgilerinin olmadığını” belirtmiştir. Bu öğrencilerin Tacikistanlı, Pakistanlı, Etiyopyalı, Somalili olduğu görülmektedir.

5. Edebiyat, sanat ve müzikle ilgili kültür öğelerinin bulguları

Bu bölümde yabancı öğrencilerin metinlerde karşılaştığı edebiyat, sanat ve müzikle ilgili Türk kültür öğelerini anlama düzeylerine dair bulgular verilmiştir.

Tablo 5. Edebiyat, sanat ve müzikle ilgili Türk kültür öğelerine dair görüşler

Öğrenci Görüşleri	Öğrenciler	f
1. Anlamakta zorlanmıyorum.	Ö2-Ö3-Ö4-Ö5-Ö7-Ö10-Ö12-Ö13-Ö14-Ö17-Ö18-Ö19-Ö21-Ö26-Ö27-Ö30	16
2. Anlamakta bazen zorlanıyorum.	Ö1-Ö22	2
3. Anlamakta zorlanıyorum.	Ö6-Ö8-Ö9-Ö11-Ö15-Ö16-Ö20-Ö23-Ö24-Ö25-Ö28-Ö29	12

Tabloda yabancı öğrencilerin metinlerde karşılaştıkları edebiyat, sanat ve müzikle ilgili kültür öğelerini anlama düzeyleriyle ilgili görüşleri verilmiştir. Tabloda öğrencilerden metinlerdeki edebiyat, sanat ve müzikle ilgili Türk kültür öğelerini anlamakta zorlanmayan 16; anlamakta bazen zorlanan 2; anlamakta zorlanan 12 öğrenci vardır.

Edebiyat, sanat ve müzikle öğeleri anlamakta zorlanmayan bir öğrenci “Edebiyatla ilgili de neredeyse aynı mesela Mevlâna şiirlerini biz de biliyoruz. Sanat metinleri okurken anlıyorum her şeyi. (Ö4)”; bazen anlamakta zorlanan bir öğrenci “Tabi ülkemizden sanat ve edebiyatta birkaç farklar var. Endonezya’nın geleneksel sanatlar ve edebiyatlar daha eski kültürlere dayanıyor ama karşılaştığımız ifadeler ülkemizin dışında şeyler çıkıyor. Anlamalar düzenlemeyi gerekiyor ve örnekler vermeliler. (Ö22)”; anlamakta zorlanan bir öğrenci “Evet yeni şeyleri tanıştım. Çok farklı bir şey müzik, ebru sanatı ve ilk defa gördüm çok şaşırdım. Farklı şeyleri sorun değil iyi bir şey. (Ö15)” şeklinde görüş belirtmiştir. Bu bulgular edebiyat, sanat ve müzikle ilgili Türk kültür öğelerinin anlaşılmasına bazı durumların etkisi olduğunu göstermektedir.

Bu öğeleri anlamakta zorlanmayan öğrenciler “Edebiyat, sanat ve müzikle ilgili öğelerin onların kültüründe aynı, bezer, kolay ve tahmin edilebilir olduğunu” belirtmiştir. Bu öğelerin kendi kültürlerindeki öğelerle aynı olduğunu belirtenlerin İranlı, İran Azeri’si, Kazakistanlı; benzer olduğunu belirtenlerin İranlı, Filistinli, İranlı; kolay ve tahmin edilebilir olduğunu belirtenlerin İranlı, Kazakistanlı, Özbekistanlı, İran Azeri’si, Tacikistan, Pakistan olduğu görülmektedir.

Bu öğeleri bazen anlamakta zorlanan öğrenciler “Edebiyat, sanat ve müzikle ilgili öğelerin kendi kültürlerinden biraz farklı olduğunu ve bunlarla ilgili bilgilerinin az olduğunu” belirtmiştir. Bu öğrencilerin Makedonyalı, Endonezyalı olduğu görülmektedir.

Bu öğeleri anlamakta zorlanan öğrenciler “Edebiyat, sanat ve müzikle ilgili öğelerin kendi kültürlerinden farklı olduğunu ve bunlarla ilgili bilgilerinin olmadığını” belirtmiştir. Bu öğrencilerin Mısırlı, Kazakistanlı, Endonezyalı, İranlı, Etiyopyalı, Yemenli, Somalili, Özbekistanlı, Filistinli, Sri Lankalı olduğu görülmektedir.

6. Örf ve âdetlerle ilgili kültür öğelerinin bulguları

Bu bölümde yabancı öğrencilerin metinlerde karşılaştığı örf ve âdetlerle ilgili Türk kültür öğelerini anlama düzeylerine dair bulgular verilmiştir.

Tablo 6. Örf ve âdetlerle ilgili Türk kültür öğelerine dair görüşler

Öğrenci Görüşleri	Öğrenciler	f
1. Anlamakta zorlanmıyorum.	Ö1-Ö2-Ö3-Ö4-Ö5-Ö6-Ö7-Ö8-Ö10-Ö12-Ö13-Ö14- Ö16-Ö17-Ö18-Ö19-Ö21-Ö24-Ö25-Ö26-Ö29-Ö30	22
2. Anlamakta bazen zorlanıyorum.	Ö11-Ö28	2
3. Anlamakta zorlanıyorum.	Ö9-Ö15-Ö20-Ö22-Ö23-Ö27	6

Tabloda yabancı öğrencilerin metinlerde karşılaştıkları örf ve âdetlerle ilgili kültür öğelerini anlama düzeyleriyle ilgili görüşleri verilmiştir. Tabloda öğrencilerden metinlerdeki örf ve âdetlerle ilgili Türk kültür öğelerini anlamakta zorlanmayan 22; anlamakta bazen zorlanan 2; anlamakta zorlanan 6 öğrenci vardır.

Örf ve âdetlerle öğeleri anlamakta zorlanmayan bir öğrenci “Evet, İran’da biz bu şekilde yapıyoruz. Örf ve adetler İran ve Türkiye’de aynı, anlıyorum. (Ö3)”; bazen anlamakta zorlanan bir öğrenci “Karşılaştığım örf ve adetlerle ilgili Türk kültür öğeleri anlamamı biraz etkiliyor. Çünkü eski zamanlardaki Türk sözleri geldiği için biraz zor oldu. (Ö11)”; anlamakta zorlanan bir öğrenci “Evet, Türkiye’de geldiğimiz zaman örf bilmediğimiz için metinde karşılaştığımız zaman anlamak zor oluyor.

(Ö20)" şeklinde görüş belirtmiştir. Bu bulgular örf ve âdetlerle ilgili Türk kültür öğelerinin anlaşılmasına bazı durumların etkisi olduğunu göstermektedir.

Bu öğeleri anlamakta zorlanmayan öğrenciler "Örf ve âdetlerle ilgili öğelerin onların kültüründe aynı, bezer, kolay ve tahmin edilebilir olduğunu" belirtmiştir. Bu öğelerin kendi kültürlerindeki öğelerle aynı olduğunu belirtenlerin İranlı, Kazakistanlı, Özbekistanlı, İran Azeri'si; benzer olduğunu belirtenlerin İran Azeri'si, Filistinli, Kazakistanlı, Özbekistanlı, Tacikistanlı, Somalili; kolay ve tahmin edilebilir olduğunu belirtenlerin Makedonyalı, İranlı, İran Azeri'si, Mısırlı, Pakistanlı, Özbekistanlı ve Sri Lankalı olduğu görülmektedir.

Bu öğeleri bazen anlamakta zorlanan öğrenciler "Örf ve âdetlerle ilgili öğelerin kendi kültürlerinden biraz farklı olduğunu ve bunlarla ilgili bilgilerinin az olduğunu" belirtmiştir. Bu öğrencilerin Kazakistanlı, Filistinli olduğu görülmektedir.

Bu öğeleri anlamakta zorlanan öğrenciler "Örf ve âdetlerle ilgili öğelerin kendi kültürlerinden farklı olduğunu ve bunlarla ilgili bilgilerinin olmadığını" belirtmiştir. Bu öğrencilerin Kazakistanlı, Endonezyalı, Etiyopyalı, Yemenli, İranlı olduğu görülmektedir.

7. Değerlerle ilgili kültür öğelerinin bulguları

Bu bölümde yabancı öğrencilerin metinlerde karşılaştığı değerlerle ilgili Türk kültür öğelerini anlama düzeylerine dair bulgular verilmiştir.

Tablo 7. Değerlerle ilgili Türk kültür öğelerine dair görüşler

Öğrenci Görüşleri	Öğrenciler	f
1. Anlamakta zorlanmıyorum.	Ö1-Ö2-Ö3-Ö4-Ö5-Ö7-Ö8-Ö9-Ö11-Ö13-Ö14-Ö15- Ö18-Ö20-Ö21-Ö22-Ö23-Ö24-Ö25-Ö26-Ö27-Ö28-Ö30	23
2. Anlamakta bazen zorlanıyorum.	Ö6-Ö10-Ö12	3
3. Anlamakta zorlanıyorum.	Ö16-Ö17-Ö19-Ö29	4

Tabloda yabancı öğrencilerin metinlerde karşılaştıkları değerlerle ilgili kültür öğelerini anlama düzeyleriyle ilgili görüşleri verilmiştir. Tabloda öğrencilerden metinlerdeki değerlerle ilgili Türk kültür öğelerini anlamakta zorlanmayan 23; anlamakta bazen zorlanan 3; anlamakta zorlanan 4 öğrenci vardır.

Değerlerle öğeleri anlamakta zorlanmayan bir öğrenci "Arnavutlar vatansever ve güvenilir dost oluyor. Bu yüzden okurken zorlanmıyorum çünkü kültürüm aynı. (Ö1)"; bazen anlamakta zorlanan bir öğrenci "Değerlerle ilgili öğeler metni anlamamı etkilemiyor ama bazen Türk arkadaşlarımdan hikâyelerini duyduğumda biraz anlamak zor geliyor. Çünkü buradaki aşk, dostluk gibi terimlerin prensipleri değişik. (Ö12)"; anlamakta zorlanan bir öğrenci "Evet, zorlanıyorum. Bazı Türkler yabancılarla çok samimi davranıyorlar ama bazıları bize biraz tuhaf gibi davranıyorlar öyle ki bizim yabancı olduğumuzu bize hatırlatıyorlar. (Ö16)" şeklinde görüş belirtmiştir. Bu bulgular değerlerle ilgili Türk kültür öğelerinin anlaşılmasına bazı durumların etkisi olduğunu göstermektedir.

Bu öğeleri anlamakta zorlanmayan öğrenciler "Değerlerle ilgili öğelerin onların kültüründe aynı, bezer, kolay ve tahmin edilebilir olduğunu" belirtmiştir. Bu öğelerin kendi kültürlerindeki öğelerle aynı olduğunu belirtenlerin Makedonyalı, İranlı, İran Azeri'si, Kazakistanlı, Endonezyalı, Somalili, Özbekistanlı; benzer olduğunu belirtenlerin Filistinli, Kazakistanlı, Özbekistanlı, Tacikistanlı; kolay ve

tahmin edilebilir olduğunu belirtenlerin İranlı, Etiyopyalı, Endonezyalı, Yemenli, Filistinli olduğu görülmektedir.

Bu öğeleri bazen anlamakta zorlanan öğrenciler “Değerlerle ilgili öğelerin kendi kültürlerinden biraz farklı olduğunu ve bunlarla ilgili bilgilerinin az olduğunu” belirtmiştir. Bu öğrencilerin Mısırlı, Kazakistanlı olduğu görülmektedir.

Bu öğeleri anlamakta zorlanan öğrenciler “Değerlerle ilgili öğelerin kendi kültürlerinden farklı olduğunu ve bunlarla ilgili bilgilerinin olmadığını” belirtmiştir. Bu öğrencilerin İranlı, İran Azeri’si, Pakistanlı, Sri Lankalı olduğu görülmektedir.

8. Coğrafya, kurum ve mekânla ilgili kültür öğelerinin bulguları

Bu bölümde yabancı öğrencilerin metinlerde karşılaştığı coğrafya, kurum ve mekânla ilgili Türk kültür öğelerini anlama düzeylerine dair bulgular verilmiştir.

Tablo 8. Coğrafya, kurum ve mekânla ilgili Türk kültür öğelerine dair görüşler

Öğrenci Görüşleri	Öğrenciler	f
1. Anlamakta zorlanmıyorum.	Ö1-Ö2-Ö3-Ö4-Ö5-Ö7-Ö10-Ö11-Ö12-Ö14-Ö16-Ö20-Ö25-Ö26-Ö27	15
2. Anlamakta bazen zorlanıyorum.	Ö9-Ö19-Ö22	3
3. Anlamakta zorlanıyorum.	Ö6-Ö8-Ö13-Ö15-Ö17-Ö18-Ö21-Ö23-Ö24-Ö28-Ö29-Ö30	12

Tabloda yabancı öğrencilerin metinlerde karşılaştıkları coğrafya, kurum ve mekânla ilgili kültür öğelerini anlama düzeyleriyle ilgili görüşleri verilmiştir. Tabloda öğrencilerden metinlerdeki coğrafya, kurum ve mekânla ilgili Türk kültür öğelerini anlamakta zorlanmayan 15; anlamakta bazen zorlanan 3; anlamakta zorlanan 12 öğrenci vardır.

Coğrafya, kurum ve mekânla öğeleri anlamakta zorlanmayan bir öğrenci “Benim ülkemde de aynı bu mekânlar var. Bunların hepsi benim ülkemde var. (Ö5)”; bazen anlamakta zorlanan bir öğrenci “Etkiliyor Türkiye’de kurumlar ve metinlerde bulunduğu mekân daha belirtilmeyi gerekiyor. Yanı sıra bize şehirlerin isimde bilmiyoruz bile. Çok değil ama etkiliyor. Mesela hamam ve diğer şeyler bizden daha yabancı olacak yeni gibi. (Ö22)”; anlamakta zorlanan bir öğrenci “Metinlerde karşılaştığımız coğrafya, kurum ve mekânla anlamıyorum çünkü benzerlik yok. (Ö24)” şeklinde görüş belirtmiştir. Bu bulgular coğrafya, kurum ve mekânla ilgili Türk kültür öğelerinin anlaşılmasına bazı durumların etkisi olduğunu göstermektedir.

Bu öğeleri anlamakta zorlanmayan öğrenciler “Coğrafya, kurum ve mekânla ilgili öğelerin onların kültüründe aynı, bezer, kolay ve tahmin edilebilir olduğunu” belirtmiştir. Bu öğelerin kendi kültürlerindeki öğelerle aynı olduğunu belirtenlerin Makedonyalı, İranlı, İran Azeri’si; benzer olduğunu belirtenlerin Filistinli, Kazakistanlı, Özbekistanlı; kolay ve tahmin edilebilir olduğunu belirtenlerin İranlı, Kazakistanlı, Etiyopyalı olduğu görülmektedir.

Bu öğeleri bazen anlamakta zorlanan öğrenciler “Coğrafya, kurum ve mekânla ilgili öğelerin kendi kültürlerinden biraz farklı olduğunu ve bunlarla ilgili bilgilerinin az olduğunu” belirtmiştir. Bu öğrencilerin Kazakistanlı, Pakistanlı, Endonezyalı olduğu görülmektedir.

Bu öğeleri anlamakta zorlanan öğrenciler “Coğrafya, kurum ve mekânla ilgili öğelerin kendi kültürlerinden farklı olduğunu ve bunlarla ilgili bilgilerinin olmadığını” belirtmiştir. Bu öğrencilerin

Mısırlı, Kazakistanlı, Özbekistanlı, Endonezyalı, İran Azeri'si, Tacikistanlı, Yemenli, Somalili, Filistinli, Sri Lankalı olduğu görülmektedir.

Sonuç ve Tartışma

Araştırmada öğrencilerin metinlerde karşılaştıkları kültürel öğelerin onların metni anlamalarına etkisi sorgulanmıştır. Araştırmada öğrencilerin metinlerde karşılaştıkları Türk kültür öğelerini anlama düzeyleri en azdan en fazlaya doğru sırasıyla şu şekilde olmuştur: “Coğrafya, kurum ve mekânla ilgili; edebiyat, sanat ve müzikle ilgili; dille ilgili; günlük yaşamla ilgili; kişiler arası ilişkilerle ilgili; örf ve âdetlerle ilgili; değerlerle ilgili; din ve inançla ilgili” öğelerdir.

Dille ilgili Türk kültür öğeleri öğrencilerin anlamada en çok zorlandıkları öğelerden biridir. Bu öğeleri anlamakta zorlanan öğrenci oldukça fazladır. Dille ilgili kültür öğeleri olan deyimler, atasözleri, kalıp sözler, mecazlar tam olarak kültürle yoğrulmuş öğelerdir. Bunları anlayabilmek için bu ifadelerin kültürel karşılıklarını da bilmek gerekmektedir. Birey, söz varlığına kattığı deyimler aracılığıyla içinde yaşadığı toplumun mecaz kabiliyeti, ifade becerisi ve pratik anlatımlarıyla ilgili bakış açısını genişletir ve böylece içinde bulunduğu kültürün parçalarını daha iyi kavrama ve yorumlama fırsatını elde eder (Barutcu ve Açık, 2018: 188). Öğrenciler arasında bu öğeleri anlamada zorlanmayanların genel olarak Türklerle aynı ve bezer kültüre sahip olan, Türklerle aynı dili konuşan ve yakın coğrafyalarda yaşayanlar olduğu görülmektedir. Boylu (2014) araştırmasında aynı ya da birbirine yakın kültür havzalarında yaşayan farklı dilleri kullanan toplumların atasözleri ve deyimlerinin birbirine yakın olduğunu belirtmiştir. Bu öğeleri anlamakta zorlananların ise genel olarak Türklerle farklı kültüre sahip olan, farklı dili konuşan, Türklerden uzak coğrafyalarda yaşayan ve bu öğelerle ilgili yeterli bilgisi olmayanların olduğu görülmektedir.

Günlük yaşamla ilgili Türk kültür öğelerini anlamada öğrencilerin genel olarak zorlanmadığı söylenebilir. Bu öğeleri anlamada zorlanan öğrencilerin sayısı çok fazla değildir. Günlük yaşamla ilgili kültür öğeleri olan alışkanlıklar, giyim-kuşam, yeme-içme vb. durumlar günlük hayatın her anında kendisini göstermektedir. Temur ve Altınkaya Duman (2020: 138) temel seviyede temel ihtiyaçlara yönelik kültürel öğeler ve değerler ön plana çıkacağını belirtmiştir. Dündar ve Açık (2021) araştırmasında yabancıların Türkiye’de en fazla edindikleri unsurun günlük yaşamla ilgili öğeler olduğunu belirtmiştir. Dolayısıyla bu sonuçlar bu araştırmadaki öğrencilerin günlük hayatla ilgili kültürel öğelerde genel olarak sorun yaşamamaları açıklanabilir. Öğrenciler arasında bu öğeleri anlamada sorun yaşamayanların genel olarak Türklerle aynı ve bezer kültürlere sahip olanlar ve Türklerle yakın coğrafyalarda yaşayanlar olduğu görülmektedir. Anlamada sorun yaşamayanlar arasında Türklerle farklı kültürlere sahip olanlar ve Türklerden uzak coğrafyalarda yaşayanların da olduğu görülmektedir. Günlük yaşamla ilgili kültür öğelerinin yabancı öğrencilerin Türkiye’de ilk öğrendiği unsurlar olması onların bu öğelerle ilgili çok fazla sorun yaşamamalarını sağlamış olabilir. Bu öğeleri anlamada sorun yaşayan öğrencilerin daha çok bilgi eksikliğinden kaynaklı sorun yaşadığı söylenebilir.

Kişiler arası ilişkilerle ilgili Türk kültür öğelerini anlamada öğrencilerin genel olarak zorlanmadığı söylenebilir. Bu öğeleri anlamada zorlanan öğrenci sayısı fazla değildir. Kişiler arası ilişkilerle ilgili öğeler olan sınıflar arası ilişkiler, aile yapıları ve ilişkileri, politik ilişkiler, dinsel grup ilişkileri vb. farklı kökenden olan toplumlarda farklılık göstermektedir. Kişiler arası ilişkiler her toplumda farklılık gösterse de bu öğelerin genel olarak zor anlaşılan öğeler olmadığı ve kolaylıkla tahmin edilebilir olduğu

söylenbilir. Temur ve Altınkaya Duman (2020: 140) araştırmasında temel seviyede kişiler arası ilişkilerle ilgili kültürel öğelerin sunulması gerektiğini ifade etmiştir. Dolayısıyla öğrenciler bu öğelerle dil öğrenme sürecinin ilk aşamalarından itibaren karşılaşmaktadır. Bu onların öğrenmelerini sağlamış olabilir. Dündar ve Açık (2021) araştırmasında yabancıların Türkiye’de edindikleri kültürel unsurlarda en fazla edinilen ikinci öge kişiler arası ilişkilerle ilgili öğelerdir. Bu durumda bu araştırmanın sonuçlarını açıklayabilir. Bu öğeleri anlamada sorun yaşamayanların birçoğu Türklerle aynı ve benzer kültüre sahip olanlardır. Türklerden farklı kültürlere sahip olan ve uzak coğrafyalarda yaşayan bazı öğrencilerin de bu öğelerde sorun yaşamadığı görülmüştür. Dolayısıyla bu öğelerin ne anlama geldiğinin tahmin edilebilir olduğu söylenebilir. Bu öğeleri anlamada sorun yaşayan öğrencilerin daha çok Türklerden farklı kültürlere sahip olan öğrenciler olduğu görülmektedir.

Din ve inançlarla ilgili Türk kültür öğeleri öğrencilerin anlamada en az zorladığı öğelerdir. Temur ve Altınkaya Duman (2020: 140) araştırmasında temel seviyede inançlarla ilgili kültürel öğelerin sunulması gerektiğini ifade etmiştir. Bu durum öğrencilerin bu öğeleri anlamakta sorun yaşamamalarını açıklayabilir. Din ve inançlarla ilgili öğeler olan bayramlar, dualar, bazı dini sözler vb. öğelerde aynı dine mensup olmak; batıl inançlarda aynı kökene sahip olmak bu unsurların ortak olmasını sağlamaktadır. Öğrencilerin din ve inançla ilgili öğelerde zorlanmaması onların neredeyse tamamının Türklerle aynı dine mensup olmaları ve Müslümanlarla aynı coğrafyada yaşamaları olarak açıklanabilir. Dolayısıyla ortak dine sahip olmak öğrencilerin bu öğeleri anlama konusunda zorlanmalarını sağlamıştır. Dağabakan (2006) araştırmasında farklı dine mensup olan iki toplumun tanıdıkları dini kavramların doğal olarak birbirinden farklı olduğunu belirtmiştir. Bunun yanında bu öğeleri (batıl inançları) anlamada zorlandığını ifade eden öğrencilerin Türklerle farklı kökenlere sahip olduğu görülmektedir.

Edebiyat, sanat ve müzikle ilgili Türk kültür öğeleri öğrencilerin anlamada en çok zorlandıkları ikinci öğedir. Kelimelerdeki her nüansın önem taşıdığı edebiyatta üst seviyede bir dil becerisi yanında metinlerdeki incelikleri çözecek sağlam bir kültür bilgisi de gerekir (Demir, 2020: 52-53). Bu durum öğrencilerin bu öğeleri anlamada zorlanmalarını açıklayabilir. Dündar ve Açık (2021) araştırmasında yabancıların Türkiye’de edindikleri kültürel unsurlarda en az edinilen öğelerden biri edebiyat-sanat ve müzikle ilgili öğelerdir. Bu durum bu çalışmada öğrencilerin metinlerde karşılaştıkları edebiyat, sanat ve müzikle ilgili öğeleri anlamada zorlanmalarını açıklayabilir. Edebiyat, sanat ve müzikle ilgili öğelerde (müzik aletleri, türküler, çinçilik, ebru, dokumacılık, orta oyunu, karagöz vb.) aynı kültüre sahip olmak ve aynı coğrafyalarda yaşamak bu unsurların ortak olmasını sağlamaktadır. Ama bu öğelerin evrensel nitelik taşıması ve kişisel ilgilerle öğrenilebilmesi Türklerle aynı kökene sahip olmayan bazı öğrencilerin bu öğeleri anlamada zorlanmalarını sağlamıştır. Bu konuda sorun yaşayan öğrenciler genel olarak farklı kültürlere sahip olmaktadır. Ama Türklerle aynı kültüre sahip olan bazı öğrencilerin bu öğelerdeki bilgi eksikliği onların bu unsurları anlamamalarına neden olmuştur.

Örf ve adetlerle ilgili Türk kültür öğeleri öğrencilerin anlamada en az zorlandığı öğelerden biridir. Temur ve Altınkaya Duman (2020: 140) araştırmasında temel seviyede bununla ilgili kültürel öğelerin sunulması gerektiğini ifade etmiştir. Bu durum öğrencilerin bu öğelerde genel olarak sorun yaşamalarını açıklayabilir. Örf ve adetlerle ilgili öğeler olan kutlamalar, festivaller, törenler, danslar, doğum, evlilik, ölümle ilgili unsurlar vb. öğelerde aynı kültüre sahip olmak ve yakın coğrafyalarda yaşamak bu unsurların ortak olmasını sağlayabilir. Genel olarak Türklerle aynı ve benzer kültüre sahip olanların örf ve adetlerle ilgili öğeleri anlamada sorun yaşamadığı görülmüştür. Ayrıca bu öğelerin çok karmaşık öğeler olmaması onların anlaşılmasını kolaylaştıran durumlardan biridir. Öğrencilerin

verdikleri cevaplarda bu durum görülmektedir. Bu konuda sorun yaşayan öğrenciler genel olarak farklı kültürlerle sahip olanlardır. Bunun yanında bazı öğrencilerin bilgi eksikliğinden kaynaklı bu öğeleri anlamakta zorlandığı ifade edilebilir.

Değerlerle ilgili Türk kültür öğeleri öğrencilerin anlamada zorlanmadığı ikinci öğedir. Dünder ve Açık'ın (2021) araştırmasında yabancıların Türkiye'de edindikleri kültürel unsurlarda en çok öğelerden biri değerler ve eğitimle ilgili öğelerdir. Bu durum bu çalışmada öğrencilerin metinlerde karşılaştıkları değerlerle ilgili öğeleri anlamakta zorlanmalarını açıklayabilir. Değerlerle ilgili öğeler olan vatanseverlik, misafirperverlik, yardımseverlik, komşuya yardım vb. öğelerde aynı kültüre sahip olmak, yakın coğrafyalarda yaşamak ve aynı dine sahip olmanın bu unsurların ortak olmasını sağladığı söylenebilir. Öğrencilerin verdikleri cevaplarda Türklerle aynı kültüre sahip olanların, yakın coğrafyalarda yaşayanların ve aynı inanca sahip olanların değerlerle ilgili kültür öğelerinde sorun yaşamadığı görülmektedir. Ayrıca bazı değerlerin birçok toplumda ortak olması bu unsurları anlamada zorun yaşanmamasını sağlamıştır. Bu öğeleri anlamada sorun yaşayanlar genel olarak Türklerle farklı kültürlerle sahip olanlar, farklı coğrafyada yaşayanlar ve bu öğelerle ilgili bilgi eksikliği olanlardır.

Coğrafya, kurum ve mekânla ilgili Türk kültür öğeleri öğrencilerin anlamada en fazla zorlandıkları öğedir. Dünder ve Açık'ın (2021) araştırmasında yabancıların Türkiye'de en az edindikleri kültürel unsurlardan biri coğrafya ve mekânla ilgili öğelerdir. Bu durum bu çalışmada öğrencilerin metinlerde karşılaştıkları coğrafya, kurum ve mekânla ilgili öğeleri anlamada zorlanmalarını açıklayabilir. Coğrafya, kurum ve mekânla ilgili öğeler Türk kültürüne özgü mekanlar aşhane, hamam, avlu, oba, kahvehane, koy odaları vb. öğelerde aynı kültüre sahip olmak ve yakın coğrafyalarda yaşamak bu unsurların ortak olmasını sağladığı söylenebilir. Bu unsurları anlamada sorun yaşayan öğrenciler Türklerle farklı kültürlerle sahip olanlar, uzak coğrafyalarda yaşayanlar ve bilgi eksikliği kaynaklı bu öğeleri bilmeyenlerdir. Bu öğelerin çoğunun fazla kullanılan kelimeler olmaması ve bölgelere özgü olması bunlarla ilgili bilgi eksikliğine neden olmaktadır. Bu durum birçok öğrencinin coğrafya, kurum ve mekânla ilgili öğelerde sorun yaşamalarına neden olmuştur.

Sonuç olarak metinlerde yer alan Türk kültür öğelerini anlamada B2 seviyesindeki öğrenciler genel olarak problem yaşamamaktadır. Kültür öğeleri özelinde ise bazılarını anlamada çok az öğrenci sorun yaşarken bazılarını anlamada sorun yaşayan öğrenci sayısı fazladır. Ama herhangi bir öğeyi anlamada sorun yaşayanların sayısı sorun yaşamayanlardan daha fazla değildir. Araştırmada kültür öğelerinin anlaşılmasında bazı durumların etkili olduğu görülmüştür. Genel olarak Türklerle aynı kökene sahip olan, aynı dili konuşan, yakın coğrafyalarda yaşayan öğrencilerin birçok kültür öğesini anlamada sorun yaşamadığı görülmüştür. Bunun nedeninin kültürel etkileşim olduğu söylenebilir. Bununla birlikte ortak inançlara sahip olmanın din ve inançlar ilgili öğeler ve değerlerle öğeleri anlama konusunda olumlu etkisinin olduğu görülmüştür. Türk kültür öğelerini anlamada zorlanan öğrencilerin genel olarak Türk kültürüne yabancı olmaları, farklı kültürlerle sahip olmaları bu unsurları anlamada sorun yaşamalarına neden olmaktadır. Kültür, metinlerde örtük olduğu için farklı kültürleri veya alt kültürleri benimsemiş olanlar arasında yanlış anlamaya veya hiç anlamamaya neden olabilir (Demir, 2020: 57). Ayrıca Türklerle aynı ve benzer kültüre sahip olan ve yakın coğrafyalarda yaşayan bazı öğrencilerin kültür öğeleriyle ilgili bilgi eksiklikleri onların metinlerde karşılaştıkları kültür öğelerini anlama sorun yaşamalarına neden olmaktadır.

Kaynakça

- Açık, F. (2020). Kültürel içerikler. Gülnur Aydın (Ed.), *Yabancı/İkinci Dil Öğretiminde Kültür ve Kültürel Etkileşim içinde* (s. 89-119). Ankara: Pegem Akademi.
- Altunbay, M. (2019). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kültürlerarasılık. Ülker Şen (Ed.), *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi içinde* (s. 191-209). Ankara: Pegem Akademi.
- Aydın, G. (2020). Kültür öğretiminin temel kavramları. Gülnur Aydın (Ed.), *Yabancı/İkinci Dil Öğretiminde Kültür ve Kültürel Etkileşim içinde* (s. 1-50). Ankara: Pegem Akademi.
- Barutcu, T. ve Açık, F. (2018). Çocuk edebiyatı ürünlerinde yer alan deyimlerin kültür aktarımındaki rolü ve Türkçe ders kitaplarındaki deyimlerle örtüşme düzeyi. *Bilig, Yaz(86)*, 183-209.
- Boylu, E. (2014). Dil-kültür ilişkisi ve İran'da Türkçe öğretimine etkisi. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 16(Özel Sayı II), 19-28.
- Çetin, S. A. ve Gülmez, M. (2020). Suriye uyruklu ortaokul öğrencilerinin Türkçe yazılı anlatımlarında kelime hazinelerini etkileyen değişkenler. *Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(1), 57-72.
- Dağabakan, F. Ö. (2006). İki ayrı kültür, iki farklı dil. *A. Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, (31), 209-215.
- Demir, N. (2020). Kültür öğretimi ve amaçları. Gülnur Aydın (Ed.), *Yabancı/İkinci Dil Öğretiminde Kültür ve Kültürel Etkileşim içinde* (s. 51-86). Ankara: Pegem Akademi.
- Dündar, S. A. ve Açık, F. (2021). Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin yazma verilerindeki kültür unsurlarının değerlendirilmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 10(2), 791-811.
- Kalfa, M. (2020). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kültürel unsurların önemi. Halit Karatay (Ed.), *Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi El Kitabı içinde* (s. 111-121). Ankara: Pegem Akademi.
- Kardaş, D. (2020). Kültürlerarası etkileşim bağlamında Hırvat halk atasözlerinde Türk kültür belleği. *Millî Folklor*, 126(Yaz 2020): 223-237.
- Mert, O., Albayrak, F. ve Serin N. (2013). Çeviri çocuk kitaplarının kültür aktarımı açısından incelenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 1(3), 58-73.
- Mutlu, H. H. ve Set, G. (2020). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan c1 seviye ders kitaplarındaki kültür unsurlarının incelenmesi (Gazi yabancılar için Türkçe – İstanbul yabancılar için Türkçe). *Dil Dergisi*, 171(1), 91-107.
- Nault, D. (2006). Going global: Rethinking culture teaching. *ELT Contexts Language, Culture and Curriculum*, 19(3), 314-328.
- Okur, A. ve Keskin, F. (2013). Yabancılar Türkçe öğretiminde kültürel öğelerin aktarımı: İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Seti örneği. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 6(2), 1619-1640.
- Özdemir, C. (2013). Dil-kültür ilişkisi: folklor ürünlerinin Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde yeri ve işlevi. *Millî Folklor*, 25(97), 157-166.

-
- TELC. (2013). *Diller için Avrupa ortak öneriler çerçevesi: Öğrenim, öğretim ve değerlendirme*. Frankfurt/Almanya: Telc.
- Temur, N. ve Altınkaya Duman, A. (2020). Dil düzeylerine göre sosyokültürel bilgilerin belirlenmesi ve sunumu. Gülnur Aydın (Ed.), *Yabancı/İkinci Dil Öğretiminde Kültür ve Kültürel Etkileşim içinde* (s. 121-154). Ankara: Pegem Akademi.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Yıldırım, E. ve Köksal, H. (2017). Yabancı uyruklu üniversite öğrencilerinin gözüyle Türkiye. *KEFAD: Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(3), 297-323.
- Yüce, K. ve Koçer, Ö. (2014). Yabancı dil öğretiminde hedef kültür. Abdullah Şahin (Ed.), *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi içinde* (s. 479-490). Ankara: Pegem Akademi.